

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת רון כץ

פ/25/4692

הצעת חוק העונשין (תיקון – עונש מינימום למתעלל בקטין או חסר ישע), התשפ"ד–2024

הוספת סעיף 1ג368. 1. בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, אחרי סעיף 368 יבוא :

"עונש מזערי 1ג368. (א) נעברה עבירה של גרימת חבלה של ממש או

חבלה חמורה לפי סעיף 368ב, בקטין או בחסר ישע הנמצא במסגרת חינוכית או טיפולית, בידי האחראי על הקטין או חסר הישע באותה מסגרת, שאינו בן משפחתו, יוטל על עובר העבירה עונש מאסר, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו.

(ב) נעברה עבירה של התעללות לפי סעיף 368 בקטין או בחסר ישע הנמצא במסגרת חינוכית או טיפולית, בידי האחראי על הקטין או חסר הישע באותה מסגרת, שאינו בן משפחתו, לא יפחת עונשו של עובר העבירה מחמישית העונש המרבי שנקבע לעבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו.

(ג) עונש מאסר לפי סעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים שיירשמו, כולו על תנאי.

(ד) בסעיף זה –

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

"בן משפחה", של קטין או חסר ישע – הורה או בן משפחה כמשמעותו בפסקה (2) להגדרה "אחראי על קטין או חסר ישע" שבסעיף 368א;

"מסגרת חינוכית או טיפולית" – מעון, מוסד או כל מסגרת חינוכית או טיפולית אחרת."

דברי הסבר

ביוני 2022 עברה הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 143), התשפ"ב-2022, שביקשה כהוראת שעה לשנתיים להחמיר את הענישה בעבירות אלימות כלפי פעוטות. מטרת התיקון הייתה לשנות את המציאות בה מקרים מזעזעים של אלימות כלפי תינוקות, פעוטות וקשישים נתקלים בעונשים מקלים בבתי המשפט. הכרעות הדין שנגזרו על העבריינים המורשעים נחשבו למקלות אל מול חומרת המעשה. סקירת פסקי הדין הראתה כי בעשור הקודם לתיקון רק מקרים בודדים הסתיימו בהרשעה, וזאת כשהתוקפים הורשעו בתקיפה או בהתעללות בקטינים שהיו תחת אחריותם. גם במקרים קשים שבהם האלימות תועדה, בתי המשפט הסתפקו בעבודות שירות, ולא גזרו על מטפלים אלימים מאסר בפועל. חלק מן המטפלים ומהמטפלות אף חזרו לעבוד בתחום וביצעו פעם נוספת תקיפה או התעללות, זאת לאחר שהצליחו לעורר את רחמי בית המשפט ולזכות בעונשי מאסר הנמוכים משמעותית מהעונשים הקבועים בחוק.

התיקון עבר ברוב עצום של מעל 80 חברי כנסת וקיבל תמיכה ציבורית רחבה. כיום, מאז חקיקת התיקון, ניתן לראות כי ישנה מגמה בפסיקה של החמרת הענישה, ואולם מדובר בהוראת שעה לשנתיים שאמורה לפקוע בעוד מספר חודשים למרות השפעותיה החיוביות. המחוקק רואה בעבירות חמורות ויש חשיבות רבה במיגור תופעת האלימות בחסרי ישע. על כן, מוצע לבטל את הוראת השעה הנוגעת לתיקון, ולחוקק אותה כהוראת קבע.

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת אופיר כץ (פ/4062/25). הצעת החוק זהה לפ/4062/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה בסיוון התשפ"ד (01.07.2024)